

3e paaszondag C
4 mei 2025
M. Assumpta

Eerste lezing (Hand. 5, 27b-32. 40b-41)
Uit de Handelingen van de apostelen

Nadat Jezus gestorven was gingen zijn leerlingen overal rond om vol vuur over hem te vertellen.

De Hogepriester riep hen bij zich en zei:

“Hebben we jullie niet te strengste verboden dat te doen?

We stellen immers vast dat, door jullie schuld, de mensen van Jeruzalem vol zijn van zijn ketterse leer.

Bovendien stellen jullie ons aansprakelijk voor zijn dood.”

In naam van de hele groep stond Petrus recht,

en hij zei: ‘De leer van Jezus is geen ketterse leer, integendeel.

Jullie hebben hem ter dood gebracht, door hem aan een kruis te hangen.

Maar de God van onze vaders heeft hem weer tot leven gewekt. Hij heeft hem aan zijn rechterhand doen plaatsnemen,

om voor ons allen een voorbeeld te zijn, en ons tot inkeer te brengen.

Aan wie zijn wij gehoorzaamheid verschuldigd? Aan God of aan jullie?

Het is wel Gods begeestering die we voelen als we Jezus volgen.’

Maar de Hogepriester bleef bij zijn eis,

hij liet hen met stokslagen straffen

en verbood hen nog over Jezus te spreken.

Daarna liet hij hen weer vrij.

Ze gingen van hem weg, trots dat ze voor Jezus konden lijden,
en zo van hem mochten getuigen.

Tweede lezing (Op. 5,11-14)
Uit het boek der Openbaring

Ik, Johannes, zag in een visioen een troon in de hemel staan,

met iemand erop, die een boekrol in de hand hield,

en daarrond vier dieren en andere tronen met leiders van het volk van God.

En er stond ook een lam, dat de boekrol kreeg om in te kijken.

En ik hoorde de stemmen van een enorme massa engelen,

die hen omringden: tienduizend maal tienduizenden, duizend maal duizenden.

En ze riepen luid: ‘Dit is het lam dat geslacht werd.

Hij is het waard alle macht en rijkdom, alle wijsheid en kracht, alle eer en heerlijkheid te ontvangen.’

En ik hoorde dat alle schepselen in de hemel en op de aarde, onder de aarde en in de zee, daarbij aansloten en riepen:

‘Aan hem die op de troon zit moet dank en eer worden gebracht, en ook aan het lamt.

Hen komt alle lof en macht toe, tot het einde van de tijden.’

En de vier dieren zeiden ‘Amen’.

En de leiders wierpen zich in aanbidding neer.

Evangelie (Joh., 21, 15-19)

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Johannes

Jezus was gestorven.

Een deel van zijn leerlingen was teruggekeerd naar het meer van Galilea, om te vissen.

En daar hadden zij Jezus gezien, en met hem gegeten van de vis die ze gevangen hadden.

Na het eten vroeg Jezus aan Simon Petrus:

‘Simon, zoon van Johannes, hou je van mij?’

Meer dan de anderen hier?’

‘Natuurlijk, Heer,’ antwoordde Petrus,

‘je weet wel dat ik je vriend ben.’

‘Zorg dan voor mijn bokjes,’ zei Jezus.

Maar hij vroeg het nog eens:

‘Simon, zoon van Johannes, *hou* je van mij?’

‘Natuurlijk, Heer,’ antwoordde die,

‘je weet toch dat ik je vriend ben.’

Waarop Jezus zei: ‘weid dan mijn schapen.’

En nu vroeg Jezus:

‘Simon, zoon van Johannes, ben je mijn vriend?’

Het deed Petrus pijn dat Jezus die derde keer vroeg:

‘ben je mijn vriend?’

En hij antwoordde: ‘Jij weet toch alles, Heer,

jij weet toch ik *van je hou*.’

Daarop zei Jezus: ‘Wees dan een herder voor mijn schapen.’

Homilie

Z en B,

De Griekse taal kent drie verschillende woorden voor ‘liefde’: eros, filia en agapè.

Ze hebben elk een specifieke betekenis.

En die zijn nog steeds herkenbaar in onze taal.

Met eros wordt de begerige liefde bedoeld, vooral de liefde tussen man en vrouw.

Herkenbaar in ons Nederlandse woord erotiek.

Filia wordt gebruikt wanneer je iets of iemand graag hebt.

We kennen dat uit begrippen als filosofie (liefde voor wijsheid), bibliofiel (liefhebber van boeken), homo- of heterofiel (liefde voor iemand van hetzelfde of het andere geslacht).

En Agapè gaat over de onbaatzuchtige liefde voor de naaste, voor God, en Gods liefde voor de mens.

De hoogste vorm van liefde dus, onvoorwaardelijke liefde.

We kennen dit woord vooral als agapè-maaltijd, liefdesmaal.

Het evangelie volgens Johannes werd geschreven in het Grieks.

En in het gesprek tussen Jezus en Petrus hebben ze het over filia en over agape.

Jezus begint met agapè: Petrus, hou je van mij? Onvoorwaardelijk?

En Petrus antwoordt met het andere woord, filia, wat zoveel betekent als: ‘je weet toch wel dat ik je vriend ben.’

Petrus durft niet zeggen dat hij Jezus onvoorwaardelijk liefheeft, want hij schaamt zich nog altijd over zijn uitschuiver enkele dagen ervoor op de binnenplaats van de hogepriester, toen

hij verklaarde dat hij Jezus niet kende.

Daarom antwoordt hij: 'je weet toch dat ik je vriend ben.'

De tweede keer net hetzelfde. Heb je me lief? – je weet dat ik je vriend ben.

Maar de derde keer draait Jezus de zaken om: hij gebruikt niet meer het woord agape, maar filia.

Hij past zich aan Petrus aan, en vraagt hem 'wil je tenminste mijn vriend zijn?'

Hij merkt hoe Petrus in de knoei zit met zichzelf omdat hij door hem verloochend werd.

En hij stelt hem gerust: 'maak je maar geen zorgen. Als je mijn vriend bent, dan is dat voor mij genoeg.'

En Petrus krijgt de tranen in de ogen.

Er staat in de tekst: 'omdat hij het hem voor de derde keer vroeg.'

Juist zoals Petrus hem drie maal verloochend had, stelt Jezus hem drie maal de vraag: Hou je van mij?

Duidelijker kan het niet dat Jezus daar naartoe verwijst.

Petrus' tranen zijn tranen van spijt.

Maar het zijn ook tranen van vreugde.

Hij beseft dat Jezus hem - niettegenstaande zijn fout - niet afgeschreven heeft.

En nu durft hij het woord agape te gebruiken: 'Jij weet toch alles, Heer, jij weet toch ik van je hou.'

Het is jammer dat de meeste vertalingen – ook de officiële – dat onderscheid niet maken.

Het wijst immers op een kernhouding van Jezus: dat hij niet torenhoog boven zijn leerlingen wil uitsteken, maar wil afdalen tot waar zij staan om hen de hand te reiken, ook als zij zwak zijn geweest, en fouten hebben begaan.

Als je iemand wil helpen een trap op te gaan, of een berg te beklimmen, dan help je die niet als je boven blijft staan en zegt: 'neem mijn hand vast.'

Maar wel als je naar beneden komt, de andere een arm geeft, en samen trede na trede, of stap na stap naar boven gaat.

Dat is het wat Jezus Petrus duidelijk heeft gemaakt, daar aan het meer van Galilea.

En Petrus had het begrepen: 'omdat jij, Heer, mij niet afschrijft, heb ik je nog meer lief dan voorheen.'

En Jezus besloot: 'dan ben je klaar om naar de mensen toe te gaan en hun herder te zijn.'

Z en B,

Men kon inderdaad voor de uitvaart van Paus Franciscus geen betere evangelielezing gekozen hebben dan deze. Wellicht was het Franciscus zelf die deze keuze gemaakt heeft. Omdat hij – zoals kardinaal Re in de homilie benadrukte – een herder geweest is die 'rechtsreeks contact zocht met individuen en bevolkingsgroepen, verlangend om dicht bij iedereen te zijn, met bijzondere aandacht voor mensen in moeilijkheden, zich onvermoeibaar inzettend vooral voor de armen en de uitgestoten.'

De hele begrafenisdienst zat vol symbolen en tekens die dat duidelijk maakten.

Maar het sterkste teken kwam wellicht na de dienst.

Hij liet de kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders, en de staatshoofden op het Sint Pietersplein achter, en vertrok langs een achterdeur, in de auto die hem overal naartoe had gebracht, om afscheid te nemen van de gewone mensen van Rome. En aan de basiliek van Sancta Maria Maggiore werd hij opgewacht door een groep gevangenen, migranten, transgenders en daklozen.

Het was zijn wens dat zij erbij waren om te zien waar hij zij hem voortaan kunnen vinden.

Deze week zal op het balkon van de Sint Pieter een nieuwe paus aantreden. Laten we hopen, laten we bidden dat het iemand zal zijn die bereid is naar de mensen toe te gaan, en voor allen een goede herder te zijn.

Pierre Breyne

Wie wil reageren op deze homilie, kan dit doen via e-mail: pierre.breyne@outlook.com En daar krijg je een antwoord op.